WCS Vietnam
A Wildlife Conservation Society Program

MỐI QUAN HỆ GIỮA THAM NHŨNG VÀ BUÔN BÁN ĐỘNG VẬT HOANG DÃ TRÁI PH

Lê Văn Minh
Wildlife Conservation Society

Nhận định chung về mối quan hệ giữa tham nhũng và buôn bán DVHD trái pháp luật

Đây là 2 tội phạm độc lập nhưng có mối quan hệ với nhau. Buôn bán ĐVHD làm gia tăng tình hình tham nhũng, hối lộ, đồng thời tham nhũng khiến tình hình buôn bán thêm nghiêm trọng. Nghiên cứu của WWF/Dalberg 2012 chỉ ra rằng ***"việc săn bắt DVHD thường diễn ra mạnh mẽ ở những nơi tham nhũng hoành hành, việc thực thi pháp luật của chính quyền yếu và tại những nơi ko có nhiều cơ hội thay thế về mặt kinh tế"***

Nội dung

1. Tham nhũng là gì?
2. Các hành vi tham nhũng phổ biến
3. Mối quan hệ của tham nhũng và buôn bán động vật hoang dã trái phép
4. Nguyên nhân của tình trạng tham nhũng trong hoạt động buôn bán động vật hoang dã trái phép
5. Quy định của pháp luật Việt Nam về vấn đề chống tham nhũng trong buôn bán đvhd trái phép
6. Một số gợi ý đối với các nhà báo

Tham nhũng là gì?

- *Tham nhũng* là hành vi của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó vì vụ lợi (K1, Điều 3 Luật PCTN)
- *Người có chức vụ, quyền hạn* là người do bổ nhiệm, do bầu cử, do tuyển dụng, do hợp đồng hoặc do một hình thức khác, có hưởng lương hoặc không hưởng lương, được giao thực hiện nhiệm vụ, công vụ nhất định và có quyền hạn nhất định trong khi thực hiện nhiệm vụ, công vụ đó

Các hành vi tham nhũng chủ yếu trong buôn bán động vật hoang dã trái pháp luật

- ✓ **Hối lộ**
- Thụ động: được hối lộ để làm ngơ cho qua các giấy tờ giả mạo, quá hạn, giấy phép xuất khẩu…
- Chủ động: đòi tiền để cho phép việc vận chuyển trái phép đi qua cửa khẩu …
- ✓ **Làm giấy tờ giả mạo**
- Lợi dụng chức vụ để hợp thức hóa hành vi buôn lậu
- ✓ **Bảo kê**: kẻ phạm tội và quan chức tham nhũng có mối quan hệ xã hội hoặc quan hệ gia đình…

Mối quan hệ của tham nhũng đối với buôn bán động vật hoang dã

- ✓ Sự tiếp tay, thờ ơ của các lực lượng chức năng khiến việc săn bắt, buôn bán không bị phát hiện, xử lý
- ✓ Tham nhũng khiến kẻ phạm tội không bị xử lý nghiêm khắc hoặc thoát tội: ví dụ *hối lộ công tố viên hoặc thẩm phán để có hành phạt nhẹ hoặc giảm hình phạt*
- ✓ Tham nhũng các cán bộ lập pháp để xây dựng các văn bản có nhiều lỗ hổng cho phép những kẻ săn bắt không bị trừng phạt
- ✓ Yếu tố văn hóa xã hội: nhu cầu sở hữu các loài động vật quý hiếm/sản phẩm của DVHD là động lực cho việc đưa hối lộ

Nguyên nhân của tình trạng tham nhũng trong hoạt động buôn bán động vật hoang dã

- ✓ Do lương thấp (châu Phi, Á và Mỹ Latin) "*một vài cán bộ kiểm lâm có trách nhiệm canh giữ cổng công viên quốc gia dã nhận tiền của du khách để cho phép đi vào công viên*" (INTERPOL)
- ✓ Do lòng tham, muốn kiếm thêm bằng các cách bất hợp pháp (*hối lộ để xin giấy phép hoặc các nhà lập pháp ban hành chính sách có lợi cho kẻ buôn bán*) (Interpol)
- ✓ Do mối quan hệ gia đình/bạn bè, nhóm xã hội; do lợi ích cá nhân hoặc do bị đe dọa bởi các nhóm tội phạm (buộc nhân viên công vụ phải nhận hối lộ dưới sự đe dọa)

Quy định pháp luật hiện hành của Việt Nam về xử lý tham nhũng trong buôn bán động vật hoang dã

- ❖ Các quy định của BLHS về các tội chức vụ: tham ô, nhận hối lộ, lợi dụng; lạm dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản; Lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành nhiệm vụ, công vụ vì vụ lợi; ...
- ❖ Khoản 2 Điều 234 và 244 đều quy định tình tiết "lợi dụng chức vụ, quyền hạn" là tình tiết định khung tăng nặng trách nhiệm hình sự.
- ❖ Nghị quyết 05/HDTP của TANDTC hướng dẫn tình tiết "lợi dụng chức vụ, quyền hạn"

Một số gợi ý đối với các nhà báo

- Tham nhũng là một trong những nguyên nhân chính khiến tình hình buôn bán DVHD ngày càng nghiêm trọng do đó cần tăng thời lượng các bài viết về chống tham nhũng trong BBDVHD; tạo dư luận và sức ép để các cơ quan chức năng tăng cường công tác chỉ đạo, lãnh đạo đối với công tác này
- Khai thác các nội dung mới về khung pháp luật của Nhà nước ta trong phòng, chống tham nhũng như việc mở rộng quy định tham nhũng trong khu vực tư của Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 và các quy định mới của BLHS năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) về các tội phạm tham nhũng, qua đó làm tăng hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng trong buôn bán DVHD

Xin cảm ơn !!!

Liên hệ: Lê Văn Minh
Quản lý Chương trình Chính sách, Pháp luật và Hợp tác quốc tế
Email: mle@wcs.org
Tel: 0903207762

Our Team